

Nieuwsbrief ERF Updates

Nummer 12, 2021

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:4888](#) 18-05-2021

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:4884](#) 18-05-2021

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2021:1357](#) 04-05-2021

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2021:1196](#) 20-04-2021

Rechtbank

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2021:4839](#) 02-06-2021

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2021:1972](#) 26-05-2021

[Rechtbank Gelderland, ECLI:NL:RBGEL:2021:2529](#) 19-05-2021

[Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2021:3860](#) 19-05-2021

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2021:2409](#) 12-05-2021

[Rechtbank Zeeland-West-Brabant, ECLI:NL:RBZWB:2021:2528](#) 12-05-2021

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2021:4915](#) 10-05-2021

[Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2021:4916](#) 10-05-2021

[Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2021:2313](#) 21-04-2021

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2021:3175](#) 07-04-2021

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2021:1928](#) 12-02-2021

RECHTSPRAAK

Testamentaire voogdijaanwijzing door grootmoeder zonder rechtsgevolg.

Na het uit beeld raken van de moeder van de minderjarige, is grootmoeder tot voogd benoemd. Grootmoeder overlijdt in 2019. Grootmoeder heeft in haar testament een andere dochter, tante van de minderjarige, als voogd aangewezen. De tante heeft de aanwijzing aanvaard en dit is verwerkt in het gezagsregister. De vader van de minderjarige verzoekt vervolgens met het gezag te worden belast (art. 1:253c BW).

De rechtbank constateert dat de tante geen voogd is geworden. Alleen een ouder kan in een testament een voogd aanwijzen (art. 1:292 BW). De wet maakt het niet mogelijk dat een ander dan de ouder dat doet. De testamentaire aanwijzing heeft geen rechtsgevolg.

De rechtbank kent de vader het gezag niet toe, omdat gegronde vrees bestaat dat de belangen van het kind dan worden verwaarloosd. De rechtbank benoemt ambtshalve een gecertificeerde instelling tot voogd.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 26-05-2021

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2021:1972

Zaaknummer: C/18/202393 / FA RK 20-3059

Rechters: B.R. Tromp

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Afwikkeling nalatenschappen beide ouders. Geschillen tussen stiefouder en kind. Wettelijke rente over kindsdeel in eerste nalatenschap. Waardering woning.

De moeder van X is in 2003 overleden. Vader is in 2016 hertrouwd met stiefmoeder Y. Vader overlijdt zonder testament, zodat X en Y ieder voor de helft zijn erfgenamen zijn. Door vaders overlijden is ook het kindsdeel van X in moeders nalatenschap opeisbaar geworden.

X vordert de wettelijke rente over het kindsdeel in moeders nalatenschap. De rechtbank constateert dat Y na de ingebrekestelling door X in verzuim is geraakt en de wettelijke rente verschuldigd is geworden. De rechtbank constateert ook dat X vervolgens in schuldeisersverzuim is geraakt door een niet-coöperatieve houding bij de afwikkeling en het verzuim van Y daardoor weer is geëindigd.

X meent voorts dat Y haar aandeel in een bankrekening van vader heeft verbeurd (art. 3:194 BW), omdat Y deze niet in haar eerste boedeloverzicht heeft meegenomen. Volgens de rechtbank staat daarmee nog niet vast dat sprake is van opzettelijk verzwijgen in de zin van artikel 3:194 BW. Daarbij weegt de rechtbank mee dat X uiteindelijk op de hoogte is gebracht van de rekening door Y.

Voorts is de waardering van vaders woning in geschil. Y stelt deze op de WOZ-waarde van 195.000 euro. X bepleit een werkelijke waarde van 200.000 euro. De rechtbank gaat daarin mee. In beginsel moet voor de omvang van de erfdelen worden uitgegaan van de werkelijke waarde. In een stijgende woningmarkt is de WOZ-waarde doorgaans lager dan de marktwaarde.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 19-05-2021

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2021:3860

Zaaknummer: C/15/301547 / HA ZA 20-210

Rechters: W.S.J. Thijs

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Diverse geschilpunten afwikkeling nalatenschap. Verbeuren aandeel in contant geld. Zorg voor moeder resulteert niet in som ineens (art. 4:36 BW).

Vier kinderen erven elk een kwart in de nalatenschap van moeder. Kind X zou jarenlang geen contact meer hebben gehad met de ouders. De andere drie kinderen trekken min of meer gezamenlijk op in de afwikkeling.

Deze drie kinderen hebben onder andere contant geld van moeder onderling verdeeld. Volgens X hebben zij dit geld verzwegen aan X en daarmee hun aandeel daarin aan X verbeurd (art. 3:194 lid 2 BW). De rechtbank acht dit bewezen. Een latere opgave aan X doet hier niet aan af. In geval van verzwijging biedt de wet geen mogelijkheid voor inkeer of herstel door de verzwijger. Eens verzwegen, blijft verzwegen (vgl. ECLI:NL:HR:2017:565).

X vordert een verklaring voor recht dat het verbeurde geld toekomt aan X. De verbeurdverklaring resulteert in een bijzondere wijze van verkrijging conform artikel 3:80 lid 3 BW, aldus de rechtbank. Er ontstaat een directe vordering van de overige deelgenoten jegens de deelgenoten wier aandeel is verbeurd. Daarom wijst de rechtbank de gevorderde verklaring voor recht af. X komt immers niet het vermogensbestanddeel toe maar er is een directe vordering ontstaan. Over deze vordering is wettelijke rente verschuldigd zodra sprake is van verzuim. De verbeurdverklaring leidt er ook toe dat de gelden géén onderdeel meer uitmaken van de nalatenschap, aldus de rechtbank.

Kind Y brengt bij de nalatenschap 20.000 euro zorgkosten in rekening, omdat zij vijf jaar lang een dag in de week moeder heeft verzorgd en dit aanzienlijke zorgkosten heeft bespaard. De rechtsgrond voor de vordering van Y kan volgens de rechtbank slechts worden gevonden in artikel 4:36 BW. De rechtbank ziet geen aanleiding voor deze som ineens. Voor een geslaagd beroep daarop moet onder meer sprake zijn van (langdurige) arbeid althans zorg. Tussen partijen is in geschil of Y twee of vijf jaren voor moeder heeft gezorgd. Voorts heeft een erfgenaam slechts onder bijzondere omstandigheden een aanspraak op de som ineens. De som ineens heeft betrekking op werkzaamheden die redelijkerwijze beloond dienen te worden wegens een verlies van de mogelijkheid om een eigen arbeidsinkomen te verwerven

en een eigen carrière op te bouwen. Anders kan snel worden aangenomen dat sprake is van vrijwilligerswerk dat niet pleegt te worden beloond (vgl. ECLI:NL:GHSHE:2008:BD8647). Y heeft niet aangetoond dat zij door haar handelen in een financieel ongunstiger positie is geraakt. De rechtbank gaat uit van vrijwilligerswerk of werk uit naastenliefde, dat niet voor beloning in aanmerking komt.

Instantie: Rechtbank Gelderland

Datum uitspraak: 19-05-2021

ECLI: ECLI:NL:RBGEL:2021:2529

Zaaknummer: C/05/376627 / HZ ZA 20-368

Rechters: M.M.K.J. Steketee

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Navordering erfbelasting na inkeer ten aanzien van verzwegen vermogen. Verbeuring door verzwijging treedt niet van rechtswege in.

Vader overlijdt in 1995, waardoor de huwelijksgemeenschap met moeder ontbonden raakt. Zijn nalatenschap is in 1998 verdeeld. Moeder overlijdt in 2006. De ouders hadden buitenlands vermogen, dat zij volgens de erfgenamen – (klein)kinderen – tijdens hun leven voor hen verborgen hebben gehouden. In 2014 keren de erfgenamen fiscaal in.

Na de navordering van successierecht in de nalatenschap van moeder stellen haar erfgenamen dat moeder haar aandeel in het buitenlandse vermogen heeft verbeurd door verzwijging (art. 4:1110 oud BW, vergelijk huidig art. 3:194 BW). De rechtbank verwierp dit standpunt (ECLI:NL:RBGEL:2019:6062). Het hof bevestigt deze zienswijze nu.

Artikel 4:1110 oud BW ziet op nalatenschappen en is per 1 januari 2003 vervallen. Artikel 3:194 lid 2 BW ziet op bijzondere gemeenschappen – nalatenschappen en ontbonden huwelijksgemeenschappen – en is op 1 januari 1992 ingevoerd. Op grond van artikel 103 Overgangswet NBW is artikel 3:194 lid 2 BW niet van toepassing op gemeenschappen die op 1 januari 1992 al bestonden. Volgens het hof is de in 1995 ontbonden huwelijksgemeenschap een gemeenschap die in 1992 nog niet bestond en is artikel 3:194 lid 2 BW daarop van toepassing. De nalatenschap van vader toetst het hof aan artikel 4:1110 oud BW. Beide artikelen hebben een soortgelijke strekking.

Moeder heeft op haar sterfbed de erfgenamen pas op de hoogte gesteld van het buitenlandse vermogen. Volgens de erfgenamen heeft moeder haar aandeel in het vermogen van rechtswege verbeurd door haar verzwijgen. Volgens het hof is dit niet het geval. De relatie tussen de (klein)kinderen en moeder als deelgenoten in de nalatenschap van de vader is een bijzondere, waarbij de redelijkheid en billijkheid een belangrijke rol speelt. Vanwege deze – bijzondere – familierechtelijke relatie zullen de erfgenamen van de vader zelf moeten bepalen of zij de zware sanctie van verbeuring willen laten intreden. Artikel 4:1110 oud BW en artikel 3:194 lid 2 BW geven de deelgenoten een wilsrecht. De sanctie treedt pas in als de deelgenoten de bepaling inroepen (vgl. ECLI:NL:PHR:2020:820, onderdeel 4.15 tot en met 4.27). Dat is niet gebeurd. De navorderingsaanslag is juist opgelegd.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 18-05-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:4884

Zaaknummer: 20/00298

Rechters: B.F.A. van Huijgevoort, I. Reijngoud en R.C.H.M. Lips

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Telefonische overboeking. Onaantastbare schenking. Geen misbruik van omstandigheden.

In 2018 heeft X, een dame op leeftijd, 100.000 euro van haar bankrekening laten overmaken naar Y. Y was algemeen gevolmachtigde van X en betrokken bij het beheer van het familievermogen van (de familie van) X. De overboeking vond plaats door een telefonisch verzoek van X aan de bank, op initiatief en in het bijzijn van Y. Van het telefoongesprek is een opname gemaakt. In 2019 is het vermogen van X onder bewind gesteld. De bewindvoerder vordert het geld terug van Y.

Volgens de bewindvoerder is sprake van een vernietigbare schenking, wegens misbruik van omstandigheden (art. 7:175 BW, art. 176 BW). De rechtbank stelt eerst vast dat sprake is van een (onderhandse) schenking (bevoordelingsbedoeling, verarming en verrijking).

De bewindvoerder stelt evenwel onvoldoende feiten en omstandigheden die het oordeel kunnen dragen dat de schenking door misbruik van omstandigheden is gedaan. Deze stelplicht rust op de bewindvoerder, ook al rust de bewijslast van het tegendeel op de begiftigde (art. 7:176 BW). Hoewel het een lichte toets is waaraan niet al te hoge eisen worden gesteld, is het voor de rechtbank desondanks niet aannemelijk geworden dat er sprake is geweest van misbruik van omstandigheden. De vertrouwenspositie van Y is daarvoor onvoldoende. Uit de gespreksopname volgt dat X met de schenking instemde. Een beroep op onrechtmatige daad slaagt evenmin.

Vernietigbaarheid wegens wilsonbekwaamheid (art. 3:34 BW) wijst de rechtbank ook af. De vraag of iemand wilsbekwaam is, moet mede worden bepaald aan de hand van het onderwerp waarover iemand zijn of haar wil moet bepalen (vgl. ECLI:NL:HR:2013:BZ8782). De onderhavige schenking kan niet direct als een complex onderwerp worden bestempeld. Daarbij weegt de rechtbank mee dat X in 2014 eenzelfde bedrag aan Y schonk en X na de schenking in 2018 bij de notaris nog een testament en levenstestament heeft opgesteld. De rechtbank concludeert dat X voldoende wilsbekwaam was ten tijde van de schenking.

Instantie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant

Datum uitspraak: 12-05-2021

ECLI: ECLI:NL:RBZWB:2021:2528

Zaaknummer: C/02/374865 / HA ZA 20-420

Rechters: Hermans

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Geheimhoudingsplicht notaris. Erfgenamen geen recht op inzage herroepen testament.

Een neef en nicht van erflaatster zijn op grond van haar testament uit 2016 elk voor een/zesde deel erfgenaam. Zij vermoeden dat tante hen in haar voorlaatste testament uit 2006 voor een groter deel (elk de helft) tot erfgenaam had benoemd en dat tante bij het opstellen van haar laatste testament wilsonbekwaam was.

De neef en nicht vorderen in kort geding dat de notaris hun inzage geeft in het herroepen testament uit 2006. Zij zouden hier als rechtstreeks belanghebbenden recht op hebben (art. 49 WNA).

De voorzieningenrechter in eerste instantie wees de vordering af (zie ECLI:NL:RBZWB:2020:2432). Het hof doet nu hetzelfde. De notaris heeft een geheimhoudingsplicht (art. 22 WNA). De neef en nicht kunnen wel inzage krijgen in het laatste testament waarin zij benoemd zijn tot erfgenamen (art. 49 WNA), maar niet in het voorlaatste testament.

Als uitgangspunt geldt dat de laatste uiterste wilsbeschikking behoort te worden gerespecteerd. Herroepen uiterste wilsbeschikkingen behoren verborgen te blijven. Het herroepen testament heeft een vertrouwelijk karakter. Het respecteren van deze vertrouwelijkheid is een zwaarwegend belang van erflater (vgl. HR 8 januari 1982, ECLI:NL:HR:1982:AG4310).

De neef en de nicht hebben zich niet beroepen op artikel 49 lid 1 onder c WNA (recht op afschriften voor rechtverkrijgenden onder algemene titel van partijen bij de akte). Ten overvloede overweegt het hof dat dit hun ook niets had opgeleverd. Erflaatster had als partij recht op een afschrift van het herroepen testament. De aard van de herroeping van een testament en de strekking van de geheimhoudingsplicht van de notaris verzetten zich ertegen dat de neef en nicht zonder meer op grond van artikel 49 lid 1 onder c WNA kennis zouden kunnen nemen van het herroepen testament. Door de herroeping gaf erflaatster te kennen dat het eerdere testament achterhaald was en niet meer haar uiterste wil bevatte. Daarbij past niet dat de neef en de nicht op grond van het laatste testament de achterhaalde uiterste wil zouden

kunnen onthullen die erflaatster voor hen verborgen heeft willen houden. Het laatste testament mag niet verworden tot het instrument om zich tegen die wil te kunnen keren.

De vertrouwelijkheid van het herroepen testament vormt een zwaarwegend belang voor erflaatster. Het weegt zwaarder dan het belang van de neef en nicht bij openbaarmaking. Dat kan anders zijn bij onterfde wettelijke erfgenamen (zoals bijvoorbeeld in ECLI:NL:HR:1982:AG4310), maar dat zijn de neef en de nicht niet. De neef en nicht willen enkel weten of hun in het herroepen testament een groter erfdeel was toegekend. Een zwaarder wegend belang van de neef en de nicht ontbreekt ook, omdat er geen concrete aanwijzingen zijn dat erflaatster wilsonbekwaam was.

Ten overvloede merkt het hof op dat de neef en nicht geen recht op een afschrift van het herroepen testament hebben (art. 49 lid 1 en lid 2 WNA). Niet alleen omdat niet vaststaat dat zij aan dat testament een recht ontleenden, maar ook omdat dat eventuele recht door de herroeping is vervallen.

De neef en nicht verlangen ook inzage in het medisch dossier van erflaatster om haar wilsonbekwaamheid aan te tonen. Ook dit wijst de voorzieningenrechter in beide instanties af. De neef en nicht hebben niet aannemelijk gemaakt dat zij een zwaarwegend belang hebben dat het doorbreken van het beroepsgeheim van de huisarts rechtvaardigt. De wilsonbekwaamheid van erflaatster bij het testen staat onvoldoende ter discussie. Het blijkt niet dat erflaatster niet meer in staat was om haar wil te bepalen ten aanzien van de eenvoudige en in het algemeen gebruikelijk te achten wens om alle nichten en neven in gelijke mate te laten delen in de nalatenschap. Het is met name dit laatste aspect, het kunnen bepalen van de wil ten aanzien van deze ene concrete wens, waaraan de neef en nicht onvoldoende recht doen als zij stellen dat hun beschrijving van de feitelijke situatie een vermoeden van wilsonbekwaamheid rechtvaardigt, aldus het hof.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 04-05-2021

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2021:1357

Zaaknummer: 200.281.247_01

Rechters: W.J.J. Los, L.S. Frakes en P.S. Kamminga

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Aanvullend beroep op legitieme portie. Testamentaire vrijstelling van inbreng irrelevant voor legitimaire vordering.

Zoon en dochter erven van moeder, die in 2016 overlijdt. Moeder heeft in haar testament (na 2002 opgesteld) het erfdeel van dochter beperkt tot haar legitieme portie. De dochter heeft aanvullend beroep gedaan op haar legitieme portie. De rechtbank (vonnis niet gepubliceerd) heeft haar verkrijging in de nalatenschap op 186,06 euro vastgesteld, zijnde haar erfdeel.

De rechtbank heeft ten onrechte beslist dat de testamentaire vrijstelling van inbreng betekenis heeft voor de berekening van de legitimaire vordering. De dochter stelt in hoger beroep met succes dat de legitimaire massa groter is dan de nalatenschap, door bijtelling van giften van moeder aan de zoon. Het hof neemt in dit tussenarrest voorshands drie zulke giften aan (aflossing lening, pinopnames en een auto) en geeft de zoon gelegenheid tot het leveren van tegenbewijs.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 20-04-2021

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2021:1196

Zaaknummer: 200.255.010_01

Rechters: H.A.W. Vermeulen, H.K.N. Vos en J. van der Steenhoven

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

***Erfgenamen zijn gezamenlijk vereffenaars. Vereffeningstaken.
Aansprakelijkheid onderling.***

Moeder laat vijf kinderen als erfgenamen achter. Vader is vooroverleden. Kind X heeft voor zichzelf en als gevolmachtigde van de andere vier erfgenamen de nalatenschap beneficiair aanvaard. De nalatenschap moet wettelijk vereffend worden. Volgens kind Y heeft X haar taken als vereffenaar niet goed verricht en hij vordert onder meer veroordeling van X tot het overleggen van diverse stukken en het opstellen van een volledige boedelbeschrijving. De rechtbank wijst alle vorderingen van Y af.

De vijf erfgenamen zijn vanaf de beneficiaire aanvaarding gezamenlijk vereffenaars (art. 4:195 BW) met wettelijke vereffeningstaken. De volmacht aan X ziet niet op de vereffeningswerkzaamheden. Alle stellingen en vorderingen van Y reflecteren ook op Y zelf als mede-vereffenaar. Y had bijvoorbeeld zelf kunnen zorgen voor een boedelbeschrijving. Daarmee is het belang aan de vorderingen van Y komen te ontvallen.

Overigens heeft de kantonrechter intussen de aanwijzing gegeven om een professionele vereffenaar te laten benoemen, welk verzoek in behandeling is.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 07-04-2021

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2021:3175

Zaaknummer: 8484922 \ CV EXPL 20-1918

Rechters: P.H.M. Kuster

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Vereffenaar vernietigt verkoop woning met kwijschelding door langstlevende met succes met beroep op actio pauliana.

De nalatenschap van vader vererft volgens de wettelijke verdeling (art. 4:13 BW). Moeder, dochter en zoon zijn de enige erfgenamen. Moeder verkoopt in maart 2018 de woning aan de zoon en schoondochter. Daarbij scheldt zij bijna de helft van de koopsom kwijt. De woning is het hoofdbestanddeel van de ontbonden huwelijksgemeenschap. Begin mei 2018 aanvaarden de erfgenamen de nalatenschap beneficiair. Eind mei wordt de woning geleverd aan zoon en schoondochter. Vervolgens worden van moeders bankrekening frequent contant substantiële bedragen opgenomen. Op verzoek van een schuldeiser van de nalatenschap wordt vervolgens een professionele vereffenaar van de nalatenschap en de ontbonden huwelijksgemeenschap benoemd (art. 4:203 lid 1 onder b BW).

Volgens de vereffenaar hebben moeder, zoon en schoondochter paulianeus (art. 3:45 BW) gehandeld door verkoop – voor een te laag bedrag – en levering van de woning en kwijschelding. De rechtbank verklaart voor recht dat de vereffenaar de koop- en schenkingsovereenkomst rechtsgeldig buitengerechtelijk heeft vernietigd.

Door de wettelijke verdeling – waarmee de wetgever het ongestoord voortleven van de langstlevende heeft beoogd – mocht moeder in beginsel vrij beschikken over de goederen van de nalatenschap. De rechtbank stelt vervolgens vast dat is voldaan aan de vereisten van artikel 3:45 BW. De koop en kwijschelding zijn onverplicht verricht. Door deze rechtshandelingen zijn schuldeisers van de nalatenschap benadeeld. De woning – ongeacht of de koopprijs marktconform was – en de opbrengst zijn aan hun verhaal onttrokken. Ook is sprake van wetenschap bij partijen. Zij wisten of behoorden te weten dat de schuldeisers van erflater door de onttrekkingen werden benadeeld. Door de verkoop hebben moeder en zoon de nalatenschap zuiver aanvaard. Zou de beneficiaire aanvaarding al geldig zijn, dan zouden de erfgenamen een boedelbeschrijving hebben moeten maken, hetgeen zij hebben nagelaten. Daarentegen zijn geldopnames gedaan zonder toelichting op de besteding daarvan. Daarbij komt dat partijen rekening hadden moeten houden met schulden, aangezien erflater een eenmanszaak had. Hun beneficiaire aanvaarding, voor zover die al geldig zou zijn, geeft er ook blijk van dat zij rekening hielden met de mogelijkheid van schulden.

Door de vernietiging van de koopovereenkomst met terugwerkende kracht ontbreekt een geldige titel voor levering van de woning. De woning heeft achteraf gezien het vermogen van moeder nooit verlaten. Teruglevering is niet aan de orde.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 02-06-2021

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2021:4839

Zaaknummer: C/10/596807 / HA ZA 20-488

Rechters: A. Eerdhuijzen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Kort geding. Conservatoir beslag op woning erflater na toezegging aan onderfd kind om mee te delen in nalatenschap.

De vader van X, Y en Z is in 2018 overleden, moeder al in 2010. Vader heeft in zijn laatste testament van juli 2010 Z onderfd. In zijn voorlaatste, herroepen testament van mei 2010 werden de drie kinderen nog voor gelijke delen tot erfgenamen benoemd. In 2016 zouden X en Y aan Z hebben toegezegd dat zij Z, ondanks de onterving, gelijkkelijk zouden laten meedelen in vaders nalatenschap. Na vaders overlijden komen partijen niet tot overeenstemming over de afwikkeling in deze zin, waarop Z conservatoir beslag legt op de woning in de nalatenschap. Daarvoor is de woning verkocht (maar nog niet geleverd) door X als gevolmachtigde executeur.

X en Y vorderen in kort geding opheffing van het beslag. Z stelt tevergeefs dat Y niet-ontvankelijk is, omdat uitsluitend X als executeur bevoegd zou zijn (art. 4:145 lid 2 BW). Artikel 4:145 lid 2 BW laat echter de mogelijkheid open voor erfgenamen om met toestemming van de executeur over goederen van de nalatenschap te beschikken. De voorzieningenrechter ziet voldoende aanleiding om te veronderstellen dat X die toestemming in dit geval aan Y heeft gegeven. Zij procederen immers samen, vertegenwoordigd door dezelfde advocaat. Daar komt bij dat Z ten laste van X en Y beslag heeft gelegd.

De voorzieningenrechter oordeelt dat X en Y, gelet op de verkoop, spoedeisend belang hebben bij opheffing van het beslag. De belangenafweging valt vervolgens uit in het voordeel van X en Y. Het beslag staat in de weg aan de voldoening van de moederlijke erfdelen aan de kinderen, onder wie Z zelf, en aan voldoening van de aanspraak van Z in vaders nalatenschap. Het eventuele aanbod in 2016 heeft Z niet binnen een redelijke termijn aanvaard – Z reageerde pas in 2019 – zodat het is vervallen (art. 6:221 BW).

Voor de omvang van deze aanspraak telt volgens Z niet de WOZ-waarde van de woning bij vaders overlijden, maar de hogere verkoopopbrengst. Volgens de rechter heeft Z onvoldoende aannemelijk gemaakt dat X en Y aan Z een juridisch afdwingbare toezegging hebben gedaan om Z als mede-erfgenaam in de nalatenschap van vader te behandelen. De aanspraak van Z is beperkt tot die van de legitimaris. De waarde van de legitieme portie wordt berekend over de

waarde van de goederen van de nalatenschap onmiddellijk na het overlijden (art. 4:6 BW, art. 4:65 BW). De gerealiseerde meeropbrengst, mede gelet op de huidige marktomstandigheden, is op zichzelf onvoldoende om aan te nemen dat de waarde bij overlijden aanzienlijk hoger was. Dat Z niet meedeelt in het waardeverschil is onder de gegeven omstandigheden ook niet naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar. Dat volgt immers uitdrukkelijk uit de wet.

De voorzieningenrechter heft het beslag op onder de opschortende voorwaarde dat vervangende zekerheid wordt geboden voor de vordering van Z in de vorm van een bankgarantie.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 12-05-2021

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2021:2409

Zaaknummer: 369535 / KG ZA 21-212

Rechters: E. Loesberg

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Uitleg testament. Ontwikkelingen na testeren. Waardeontwikkeling gelegateerd onroerend goed.

Erflater overlijdt in 2014, ongehuwd en met achterlating van drie kinderen. In zijn testament uit 2000 heeft hij aan kind A de woning gelegateerd tegen inbreng van de WOZ-waarde. Voorts heeft hij kind A en kind B ieder voor een kwart en kind C voor de helft tot erfgenamen benoemd. Deze erfstelling is volgens het testament ingegeven door het feit dat kind B bij leven is bevoordeeld bij een bedrijfsovername van erflater en kind A door het legaat wordt bevoordeeld voor het verschil tussen de WOZ-waarde en de waarde in het economische verkeer.

Bij het opstellen van het testament bedroeg de WOZ-waarde 350.000 euro en de waarde in het economische verkeer 500.000 euro. Bij het overlijden was de WOZ-waarde 525.000 euro en de waarde in het economische verkeer in ieder geval niet veel hoger. Daardoor houdt het legaat voor kind A geen bevoordeling in. Overigens heeft kind A het legaat niet aanvaard, omdat A de inbreng niet kan betalen.

Kind A vindt dat het testament moet worden uitgelegd (art. 4:46 BW), omdat de latere waardeontwikkeling van de woning het testament onduidelijk heeft gemaakt (vgl. ECLI:NL:GHDHA:2017:722). Ook de rechtbank ziet aanleiding voor uitleg.

Erflater meende kind A met het legaat te bevoordelen, zo volgt uit het testament. Uit het testament blijkt voldoende dat erflater zijn kinderen gelijk wilde behandelen. Misschien niet precies gelijk, maar wel in de mate dat het niet zijn bedoeling kan zijn geweest dat kind A slechts een kwart van de nalatenschap kreeg als het legaat geen voordeel opleverde.

De vraag hoe de nalatenschap dan wel moet worden verdeeld, beantwoordt de rechtbank als volgt. Erflater wilde dat kind C kreeg wat niet aan kinderen A en B toekwam. Hierin ziet de rechtbank aanleiding voor het oordeel dat kind A 1/3e deel van de nalatenschap erft en kind C 5/12e. Dit sluit ook het meest aan bij hetgeen partijen op de zitting hebben besproken, waaronder de omstandigheid dat kind C vaak voor niets heeft gewerkt op het bedrijf van eerste erflater en later kind B.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 10-05-2021

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2021:4915

Zaaknummer: C/09/594156 / HA ZA 20-550

Rechters: A.C. Bordes

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Uitleg testament. Ontwikkelingen na testeren. Verstoorde verhoudingen.

Erflater overlijdt in 2020, ongehuwd en met achterlating van drie kinderen. In zijn testament uit 1991 heeft hij kind A tot enig erfgenaam benoemd (art. 4:46 BW). Volgens kind B moet het testament uitgelegd worden, omdat latere ontwikkelingen het testament onduidelijk hebben gemaakt (vgl. ECLI:NL:GHDHA:2017:722).

Volgens B& heeft vader kind A in 1991 tot enig erfgenaam benoemd, omdat hij in 1991 alleen met kind A goed contact had. Toen het contact tussen vader en kind B hersteld was, zou vader hebben gezegd dat hij kind B tot enig erfgenaam wilde benoemen. Dit bevestigt volgens B dat het hebben van goed contact in 1991 voor vader aanleiding was om kind A tot enig erfgenaam te benoemen. Het contact tussen vader en kind A is nadien verbroken.

De rechtbank ziet onvoldoende reden voor uitleg van het testament. De benoeming van kind A zou volgens A en C te maken hebben met de inkomenspositie van kind A, die slechter was dan die van B en C. B heeft dit onvoldoende weerlegd. Ook staat niet vast dat vader in 1991 een slechte relatie met kind C had. Een handgeschreven notitie van vader dat hij zijn testament uit 1991 wilde wijzigen, doet ook geen afbreuk aan het testament. Als de notitie al vaders bedoeling kort voor overlijden weergeeft, voldoet dit nog niet aan de wettelijke vereisten van een testament.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 10-05-2021

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2021:4916

Zaaknummer: C/09/598640 / HA ZA 20-848

Rechters: A.C. Bordes

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verzoek notaris tot opheffing vereffening afgewezen.

Een notaris verzoekt als gevolmachtigde van beneficiaire erfgenamen tevergeefs om opheffing van de wettelijke vereffening van de nalatenschap (art. 4:209 lid 1 BW).

Uit de boedelbeschrijving volgt dat de activa 9.901,16 euro en de passiva 82.83 euro, exclusief een schuld van 7.290 euro aan de Belastingdienst, zijn en dat de vereffeningskosten in totaal 1.442,65 euro bedragen. Een opheffing van een vereffening kan onder meer plaatsvinden als de vereffeningskosten nagenoeg gelijk zijn aan de activa van de nalatenschap of de activa van de nalatenschap overtreffen. Hiervan is geen sprake.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 12-02-2021

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2021:1928

Zaaknummer: 8923775 BR VERZ 20-429

Rechters: R.P.J. Quaedackers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Erfbelasting. Mantelzorgwaardering in de zin van WMO 2015 kan niet leiden tot partnervrijstelling.

De ongehuwde vader van X overlijdt in 2017. X staat sinds 1997 op hetzelfde adres als vader ingeschreven en heeft vader intensieve zorg verleend. Daarvoor heeft hij over 2016 en 2017 een blijf van waardering voor mantelzorgers ontvangen in de zin van artikel 2.1.6 WMO 2015. X is enig erfgenaam van vader en beroept zich op de partnervrijstelling voor de erfbelasting (art. 1a lid 4 SW 1956 (oud)).

Het mantelzorgcompliment in de zin van artikel 19a WMO is per 1 januari 2015 vervallen. Artikel 1a lid 4 SW 1956 (oud) is door de Fiscale verzamelwet 2021 met terugwerkende kracht tot 1 januari 2015 vervallen.

Volgens X is met het laten voortbestaan van artikel 1a lid 4 SW 1956 (oud), waarin nog altijd werd verwezen naar artikel 19a WMO, bij hem het vertrouwen gewekt dat de vrijstelling voor mantelzorgers is blijven bestaan. Hij mocht er daarom van uitgaan dat hij als mantelzorger nog steeds in aanmerking zou komen voor de partnervrijstelling. X voldoet naar eigen zeggen aan de voorwaarden omdat hij over 2016 en 2017 met het mantelzorgcompliment vergelijkbare mantelzorgwaarderingen heeft ontvangen. X beroept zich op artikel 1 EP EVRM (behoorlijke regelgeving).

Het hof wijst het standpunt van X af. X heeft geen mantelzorgcompliment in de zin van artikel 19a WMO (kunnen) ontvangen en kan daarom niet hebben voldaan aan de eisen van artikel 1a lid 4 SW 1956 (oud). Volgens het hof heeft de wetgever artikel 1 EP EVRM niet overschreden door na 1 januari 2015 geen alternatief voor mantelzorgers in de Successiewet 1956 op te nemen en evenmin door artikel 1a lid 4 SW 1956 (oud) met vermelding van een vervallen artikel (art. 19a WMO) te laten voortbestaan tot 2021.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 18-05-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:4888

Zaaknummer: 20/00772

Rechters: B.F.H. van Huijgevoort, I. Reijngoud en R.C.H.M. Lips

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Uitleg oud testament. Wettelijk erfdeel.

Erflaatster heeft uit haar eerste huwelijk twee kinderen. In 1981 hertrouwt zij in algehele gemeenschap van goederen met stiefvader X. Kort daarop maakt zij een testament met daarin de volgende erfstelling: 'Ik benoem mijn echtgenoot [X] tot mijn enig erfgenaam, behoudens het wettelijk erfdeel mijn wettige afstammelingen toekomende, met dien verstande dat ik – voor het geval mijn echtgenoot mij overleeft – gebruik wens te maken van de bij artikel 1167 van het Burgerlijk Wetboek gegeven bevoegdheid de scheiding van mijn nalatenschap tot stand te brengen (...).'

Erflaatster overlijdt in 2018. Volgens de kinderen moet onder 'wettelijk erfdeel' in het testament worden begrepen het versterferfdeel (elk 1/3). Volgens X is hun aandeel gelijk aan de legitieme (elk 2/9). De rechtbank volgt de uitleg van X (art. 4:46 BW, art. 68a Ow NBW).

Met name is van betekenis de benoeming van X tot *enig* erfgenaam én dat onder het oude erfrecht onder 'wettelijk erfdeel' de legitieme portie werd verstaan. Het ligt dan ook voor de hand om van de lezing uit te gaan dat met 'wettelijk erfdeel' de legitieme is bedoeld, tenzij uit feiten en omstandigheden blijkt dat erflaatster ten tijde van het testen haar afstammelingen het erfdeel bij versterf wilde toekennen. Dat laatste is niet het geval volgens de rechtbank.

Tegenover de woorden 'mede-erfgenamen' en 'erfdelen' staat het gebruik van het woord 'legitimaris(sen)' in het testament. Dat de bepalingen over de waardering van de activa, de opeisbaarheid en de rente beter zouden aansluiten bij een erfdeel gelijk aan het erfdeel bij versterf, betekent niet zonder meer dat daarmee ook is bedoeld dat dat erfdeel aan de kinderen zou toekomen. Daarbij weegt volgens de rechtbank mee dat erflaatster, toen zij in algehele gemeenschap hertrouwde, geen vermogen inbracht en X wel.

De kinderen wijzen tot slot tevergeefs op de uitspraak van rechtbank Amsterdam van 24 juni 2015 (ECLI:NL:RBAMS:2015:3904), waarin een testament in soortgelijke bewoordingen als het onderhavige moest worden uitgelegd. Die casus is niet identiek aan deze zaak. Daar ging het om kinderen uit zowel het eerste als het laatste huwelijk, dus niet louter stiefkinderen. Bovendien is relevant hetgeen erflaatster ten tijde van het opstellen van het testament heeft beoogd. Dat kan een andere bedoeling zijn dan die van een erflater in een

andere zaak met een (in bewoordingen) bijna identiek testament.

Partijen verschillen voorts van mening over de door X verschuldigde testamentaire rente aan de kinderen. De rente moet volgens de kinderen berekend worden over de volledige hoofdsom vanaf het overlijden (2018), totdat de erfbelasting over hun verkrijging door X is voldaan. De rechtbank leidt uit het testament echter af dat het door X schuldig te erkennen bedrag van meet af aan de hoofdsom is minus de erfbelasting.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 21-04-2021

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2021:2313

Zaaknummer: C/13/688306 / HA ZA 20-826

Rechters: R.H. Mulderije

Wetsartikelen: